

การทบทวนการพัฒนาภาษาอังกฤษของไทย: กรณีศึกษาประเทศมาเลเซีย

Reconsidering Thailand's English Education:

ฉันทิกานต์ สุธงษ์สินภัย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การทบทวนนโยบายการพัฒนาภาษาอังกฤษของไทย กรณีศึกษาประเทศมาเลเซีย มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของไทยด้านทักษะภาษาอังกฤษ โดยเปรียบเทียบกับกรณีตัวอย่างนโยบายการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษของประเทศมาเลเซีย และเพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย โดยเป็นการวิจัยเชิงผสม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 88 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 คน โดยสรุปผลการศึกษาได้ว่าระดับทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวได้ว่ารัฐบาลได้ส่งเสริมการพัฒนาทางการศึกษาทักษะภาษาอังกฤษ แต่ขาดนโยบายในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ต่างจากกรณีศึกษาประเทศอื่นซึ่งส่งเสริมการใช้ทักษะภาษาในชีวิตประจำวันมากกว่า นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเสริมจากการที่มีเวลาเรียนและฝึกฝนในชั้นเรียนน้อยเกินไป ผู้สอนไม่มอบหมายงานที่ส่งเสริมการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ และสภาพแวดล้อมในสังคมไทยทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันมากนัก แนวทางการแก้ไขคือต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย รัฐบาลควรเป็นผู้นำในการส่งเสริมนโยบายการพัฒนาภาษาอังกฤษในระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรมทั้ง 4 ทักษะภาษา โดยเฉพาะการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการใช้ภาษาอังกฤษและการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง

คำสำคัญ: การศึกษาของไทย ภาษาอังกฤษ การพัฒนาภาษาอังกฤษของไทย

Abstract

This paper aimed to investigate various facets of English language development in Thailand, a case of study of Malaysia, namely, to compare Thailand's English policy with that of a case study of Malaysia, and to suggest English language development ways. The researcher employed the mixed methods approach. Eighty-eight undergrad students answered the questionnaires. In qualitative analyses, in-depth interviews were conducted to elicit subtle data from five academic respondents. Based on the survey retrieved from the sample group, many respondents raised that even though the Thai government has supported English learning development for a long time, practical actions were not equipped and implemented. Unfortunately, unlike other countries, such as Malaysia, they encouraged more practical learning practices a great deal. This study found that student's daily lives, many forms of English practice skills, and assignments in the classroom setting were minimal and impractical. One reason might lie in that the Thai speaking environment was a dominant factor negatively affecting students' learning and impeding students' opportunities of exposure to an authentic/natural English language. To sum up, the author argued that a corporation from societies themselves and the government were needed in order to constitute long-term encouraging learning experiences and activities in all four skills.

Keywords: Thailand's Education, English Language, Thailand's English language development

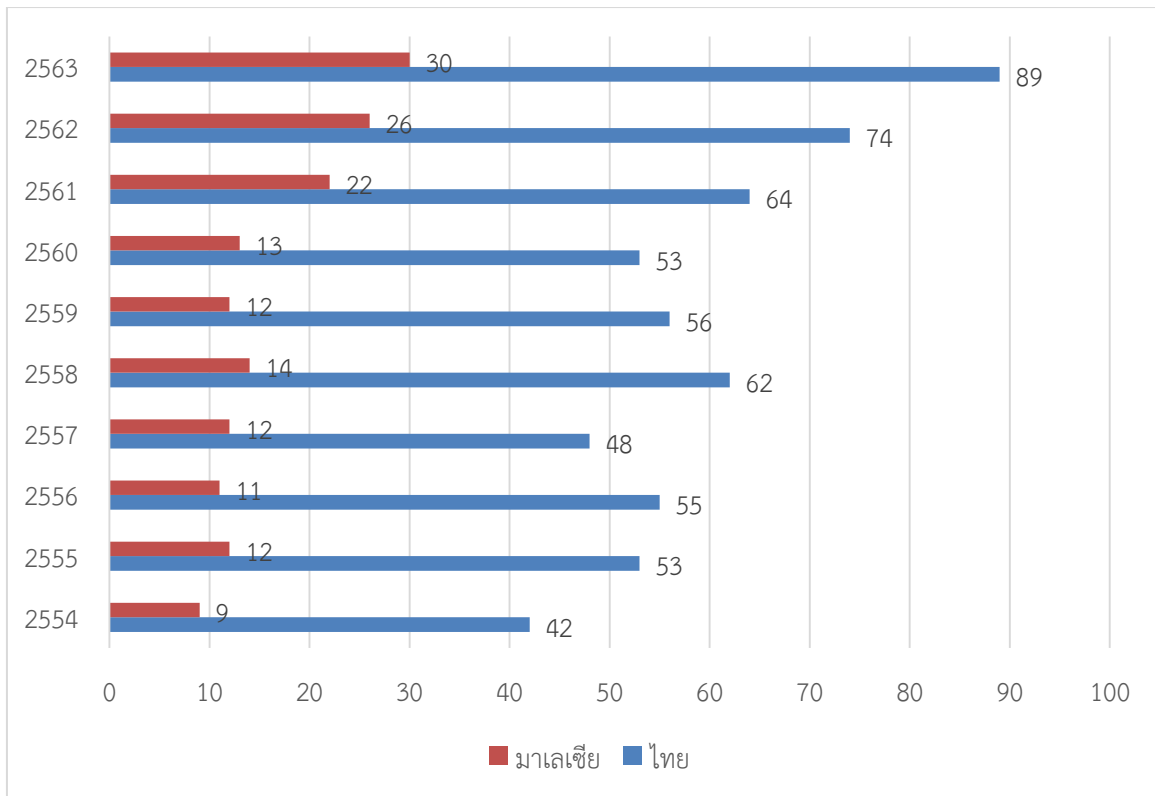
¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

ธุรกิจ การค้าขาย การทำงาน การเรียน ตลอดจนการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศต่างๆ ในปัจจุบันนี้มีภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ภาษาอังกฤษได้รับการยอมรับให้เป็นภาษาสากลในการติดต่อสื่อสาร อีกทั้งยังเป็นภาษาหลักในการใช้สื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเช่นกัน (ฉันทนิกันต์, 2557: 3-4) กล่าวได้ว่า รัฐบาลไทยเองก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ อันเห็นได้จากการที่ภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในรายวิชาบังคับที่นักเรียนไทยทุกคนต้องศึกษา รวมถึงเป็นทักษะประการหนึ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดคุณสมบัติ เช่น การสอบเข้าศึกษาต่อ หรือการสอบเข้าทำงาน เป็นต้น นโยบายของรัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2558 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบแนวนโยบายด้านการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้แก่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารส่วนภูมิภาค และข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ เป็นนโยบายทั่วไป 17 เรื่อง โดยข้อที่ 10 เป็นนโยบายเรื่องการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในทุกหลักสูตร “ให้เร่งยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในกลุ่มเป้าหมายหลักนักเรียนนักศึกษา ให้มีความรู้และสามารถใช้ในการสื่อสารเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา” (สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 4)

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดจุดเน้น 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยในยุทธศาสตร์ที่ 2 เรื่องหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ยังให้ความสำคัญกับการจัดทำมาตรฐานภาษาอังกฤษ Boot-camp สำหรับการแสดงผลงานรัฐบาลด้านศึกษารอบ 2 ปี (12 กันยายน 2557-12 กันยายน 2559) ของรัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ด้านผลงาน “การพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษา” ซึ่งรัฐบาลได้ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาใน 6 ประเด็นสำคัญ โดยประเด็นที่ 1 เป็นการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ มีผลการดำเนินงานคือ “การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ได้ปรับหลักสูตรการเรียนรู้ เดิมใช้เวลาเรียนภาษาอังกฤษเพียง 1 คาบ/สัปดาห์ ได้ขยายเวลาเรียนเป็น 5 คาบ/สัปดาห์ โดยเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และจัดทำแอปพลิเคชันกว่า 260 เรื่อง บรรจุลงในสมาร์ตโฟน ทำให้เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา” (มติชนออนไลน์, 2559) รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีการวางยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยการส่งเสริมภาษาอังกฤษด้วยเช่นกัน ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป้าประสงค์ที่ 1 ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และมีคุณภาพ โดยส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนอย่างน้อย 1 ภาษา นอกจากนี้ จุดเน้นการดำเนินงานด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ยังเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในแต่ละช่วงชั้น

อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจของ Education First (EF, 2020) ซึ่งแบ่งระดับทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1) ทักษะความสามารถระดับสูงมาก 2) ทักษะความสามารถระดับสูง 3) ทักษะความสามารถระดับปานกลาง (4) ทักษะความสามารถระดับต่ำ และ 5) ทักษะความสามารถระดับต่ำมาก พบว่าประเทศไทยมีระดับทักษะความสามารถภาษาอังกฤษระดับต่ำมากอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 1) โดยประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 89 จาก 100 ประเทศทั่วโลก และอยู่ในอันดับที่ 20 จาก 24 ประเทศในเอเชีย ถึงแม้ว่าประเทศไทยมีการลงทุน การสนับสนุน และมีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาถึง 20.7% แต่ก็ยังไม่สามารถยกระดับภาษาอังกฤษขึ้นมาได้เทียบเท่ากับประเทศอื่นที่มีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในระดับใกล้เคียงกัน กล่าวได้ว่า เป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างยิ่ง แม้รัฐบาลจะผลักดันการพัฒนาทักษะความสามารถภาษาอังกฤษ แต่ก็ยังพบว่าทักษะภาษาอังกฤษของคนไทยนั้นยังไม่พัฒนาในระดับที่เท่าที่ควร

ภาพที่ 1: ลำดับลิทธิภาพทักษะภาษาอังกฤษของไทยและมาเลเซีย ระหว่าง ปี พ.ศ. 2554-2563

การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลให้ระดับภาษาอังกฤษของไทยนั้นไม่อยู่ในระดับที่ดีเท่าที่ควร เปรียบเทียบนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมผลักดันการศึกษาภาษาอังกฤษ โดยจะยกกรณีตัวอย่างแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยที่มีระดับทักษะทางภาษาอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางหรือนโยบายการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของไทยด้านทักษะภาษาอังกฤษ โดยเปรียบเทียบกับกรณีตัวอย่างนโยบายการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษของประเทศมาเลเซีย
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเอกสารด้านนโยบายทางการศึกษาของไทยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และศึกษาเอกสารกรณีตัวอย่างด้านนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของประเทศมาเลเซียที่มีผลการวัดระดับภาษาอังกฤษในระดับที่ดีกว่าของไทย รวมถึงมีการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจะเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลสถิติจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 88 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กจำนวน 5 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายระดับความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์ปัญหาหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นการวัดระดับความถี่ในการใช้ โดยแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. นโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประเทศมาเลเซีย

นโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประเทศมาเลเซียมีลักษณะเป็นนโยบายแบบ “ชาตินิยม” เพราะ หมวด 23 ของพระราชบัญญัติการศึกษา ค.ศ. 1996 ระบุว่า หากสถานศึกษาใช้ภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาประจำชาติเป็นสื่อการสอน ต้องสอนภาษาประจำชาติเป็นวิชาบังคับวิชาหนึ่งด้วยหมวด 41 บัญญัติว่า สถานศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนได้ โดยขออนุมัติล่วงหน้าจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และดร.มหาเธร์โมฮัมหมัด อดีตผู้นำของประเทศได้ประกาศอย่างชัดเจนว่า “การเรียนภาษาอังกฤษจะเสริมสร้างความรู้สึกชาตินิยมเพราะจะถูกใช้เพื่อนำการพัฒนาและความก้าวหน้ามาสู่ประเทศชาติ” ซึ่งจะช่วยทำให้ประเทศพัฒนาแบบก้าวกระโดดขึ้นไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจฐานความรู้ส่วนในด้านต่างๆ พบว่ามีนโยบายด้านหลักสูตร วิธีสอน ครู การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนี้

1) นโยบายด้านหลักสูตร คือ สอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาลใช้ยุทธศาสตร์การปูพื้นฐานระดับประถมและมัธยมศึกษาใช้ยุทธศาสตร์ การสอนเป็นวิชาแกนระดับหลังมัธยมปลายและอุดมศึกษา ใช้ยุทธศาสตร์การสอนภาษาเพื่อการปฏิบัติงานจริง และการค้นคว้าความรู้ระดับสากล

2) นโยบายด้านวิธีสอนเน้นวิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยเทคนิควิธีสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สอง ยุทธศาสตร์ด้านวิธีสอน คือ เริ่มจากเน้นการสื่อสารด้วยการฟังและพูดในระดับประถมศึกษา แล้วก้าวสู่การสื่อสารที่ยากขึ้นและเพิ่มทักษะการอ่านและเขียนในระดับมัธยมศึกษา แล้วเน้นความรู้เฉพาะทางในเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษในระดับสูงกว่าอุดมศึกษา

3) นโยบายด้านครูผู้สอน เน้นการยกระดับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สอง และยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษของครู ยุทธศาสตร์คือ ยกระดับการจัดการศึกษาสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ และมีโครงการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษร่วมกับสถาบันครูศาสตร์ (ESOL Improvement in Public Schools and Teacher Training Institutes) และโดยกลุ่มความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา ประถมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ (Trust Schools Initiative)

4) นโยบายด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ควบคู่กับการประเมินระหว่างเรียน โดยใช้ยุทธศาสตร์การจับสอบวัดความรู้เมื่อจบระดับการศึกษาด้วยข้อสอบระดับชาติ

5) นโยบายด้านสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เน้นการใช้กลุ่มความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา ประถมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ (Trust Schools Initiative) เพื่อเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ยุทธศาสตร์สำคัญ เช่น การสนับสนุนการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอนโครงการโรงเรียนคุณภาพมาตรฐาน (Smart School) เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบนโยบายการศึกษาของไทยด้านทักษะภาษาอังกฤษกับนโยบายการศึกษาของด้านทักษะภาษาอังกฤษประเทศมาเลเซียพบว่า ในส่วนของนโยบายการศึกษาของไทยด้านทักษะภาษาอังกฤษกับนโยบายการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษของประเทศมาเลเซียมีการนำนโยบายในลักษณะความเป็นชาตินิยมเหมือนกัน แต่ต่างกันตรงที่ประเทศไทยไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ ซึ่งแตกต่างจากประเทศมาเลเซียซึ่งเคยเป็นอดีตอาณานิคมของอังกฤษดังนั้นโดยพื้นฐานประชากรของประเทศมาเลเซียจะมีพื้นฐานภาษาอังกฤษในระดับเบื้องต้นอยู่แล้ว ส่วนกรณีของไทยนั้นมีการส่งเสริมการศึกษาภาษาอังกฤษมาอย่างยาวนานแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จทางนโยบายมากนัก นโยบายการสอนภาษาอังกฤษของประเทศมาเลเซียจะมีความชัดเจนกว่านโยบายการสอนภาษาอังกฤษของไทยตามแนวการศึกษาภาษาที่สอง โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมความรู้ทางเทคนิค เฉพาะสาขานั้นทางด้านภาษาอังกฤษ ในส่วนของไทยยังไม่มีชัดเจนในการส่งเสริมภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษามากนัก ด้านนโยบายด้านการพัฒนาครูผู้สอน ประเทศ

มาเลเซียเน้นการยกระดับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้ยุทธศาสตร์ผ่านโครงการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษร่วมกับสถาบันครุศาสตร์ซึ่งเรียกว่า “ESOL Improvement in Public Schools and Teacher Training Institutes” จึงทำให้มีสถาบันสำหรับการปรับปรุงภาษาอังกฤษแก่ครูผู้สอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนของนโยบายการพัฒนาครูผู้สอนไทยมีการดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนในระดับที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา ส่วนในระดับอุดมศึกษายังไม่มีนโยบายในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพครูผู้สอนที่ชัดเจน และนโยบายด้านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษ ประเทศไทยมีการยกระดับพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีโดยมุ่งไปที่การยกระดับการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับนโยบาย “Thailand 4.0” ส่งผลให้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา สื่อทางด้านภาษาอังกฤษมากขึ้น มีการพัฒนาแอปพลิเคชันต่างๆ ที่มีเนื้อหาทางภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษา มีจำนวนมากและมีความหลากหลาย เช่นเดียวกับประเทศมาเลเซียที่มีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยมียุทธศาสตร์คือ การสนับสนุนการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอน การมอบหมายให้กรมเทคโนโลยีศึกษาดูแลและช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และโครงการคุณภาพมาตรฐาน (ทักษ์ อุดมรัตน์, 2557)

2. ข้อเสนอแนะในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในระดับความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษ

กล่าวได้ว่านโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของรัฐบาลไม่มีความชัดเจนมากนัก เป็นที่รับรู้ในวงจำกัด รัฐจึงต้องปรับปรุงด้วยการเสนอนโยบายในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างที่ชัดเจนและรับรู้ในวงกว้าง รวมทั้งจะต้องนำนโยบายดังกล่าวไปลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เช่น การกำหนดให้สถาบันการศึกษาจัดการศึกษาโดยใช้ภาษาอังกฤษทั้งหมด เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างในระดับอุดมศึกษาอย่างจริงจัง รวมทั้งสนับสนุนในการส่งเสริมปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่าง เช่น การส่งเสริมการพัฒนาการศึกษา การอบรม ด้านภาษาอังกฤษของคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา การพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย สามารถเข้าถึงได้ และมีความครอบคลุมทุกมิติ เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การทบทวนนโยบายการพัฒนาภาษาอังกฤษของไทย กรณีศึกษาประเทศมาเลเซีย สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลดังนี้ กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงนโยบายส่งเสริมการศึกษาด้านภาษาอังกฤษของรัฐบาลไทย รวมทั้งรัฐบาล หรือสถาบันการศึกษามีนโยบายส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษที่ชัดเจนเหมาะสม ซึ่งน่าจะพัฒนาทักษะของเยาวชนไทยได้ดี การได้รับการศึกษาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นเนื่องจากนโยบายส่งเสริมภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อย รวมทั้งการจัดการศึกษาในประเทศไทยด้านการเรียนภาษาอังกฤษนั้นเพียงพอต่อการนำภาษาอังกฤษไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันและการทำงาน และการรับรู้ถึงระดับความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของคนไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆของกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนชาวไทยอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยสรุปว่า การรับรู้ถึงนโยบายส่งเสริมการศึกษาด้านภาษาอังกฤษของรัฐบาลประเทศอื่นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับน้อยส่งผลให้ผู้เรียนชาวไทยไม่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาคุณภาพของตนเองเพื่อแข่งขันกับประเทศอื่นๆ รวมทั้งในส่วนของผลการวิจัยผ่านการสัมภาษณ์พบว่ารัฐบาลขาดนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะไม่ได้มีการกำหนดบังคับให้มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการภาษาที่สอง ทำให้องค์กรต่างๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญในการใช้ภาษาอังกฤษ ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เนื่องจากหลังจบการศึกษาหากเข้าไปทำงานในองค์กรบางองค์กรก็ไม่ได้มีการกำหนดให้มีการใช้ภาษาอังกฤษภายในองค์กรนั้นๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ทักษ์ อุดมรัตน์ (2557) ซึ่งศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียน

การสอนภาษาต่างประเทศในประเทศอาเซียนบวกสาม: กรณีประเทศมาเลเซียพบว่าประเทศมาเลเซียกำลังส่งเสริมการเรียนการสอนภาษามลายูในฐานะภาษาประจำชาติ และสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สอง ตั้งแต่เด็กเข้าเรียนในระดับอนุบาล นโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มุ่งเน้นภาษาอังกฤษ เพื่อวิชาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารถูกเน้นในทุกระดับการศึกษาของมาเลเซีย ในขณะที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและอุดมศึกษาเน้นภาษาอังกฤษเชิงวิชาการด้วย เมื่อเร็ว ๆ นี้ มีนโยบายให้ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาในเอเชียเพิ่มขึ้นในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วย เน้น ภาษาญี่ปุ่น เกาหลีจีน และไทย มียุทธศาสตร์สำคัญในการส่งเสริมภาษาต่างประเทศคือ การพัฒนาครูและการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ

นอกจากนี้เมื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกรณีตัวอย่างนโยบายการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษของประเทศมาเลเซียพบว่าประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีนโยบายการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษในลักษณะชาตินิยมโดยมีภาษาทางราชการของตนเองซึ่งไม่ใช่ภาษาอังกฤษ แต่ทั้งประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ในส่วนของความแตกต่างประเทศไทยไม่มีนโยบายการส่งเสริมและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาที่ชัดเจน ต่างจากประเทศมาเลเซียซึ่งมีนโยบายในการพัฒนาด้านทักษะภาษาอังกฤษอย่างเป็นรูปธรรม สาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถมีนโยบายการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาอย่างชัดเจนเนื่องจากความไม่มั่นคงทางการเมือง ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการสานต่อทางนโยบายทางการศึกษามีการปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานระดับนโยบายไม่มีการพัฒนาหรือดำเนินการทางด้านนโยบายทางการศึกษาในการพัฒนา ปรับปรุงด้านทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pradhan (2012) ซึ่งกล่าวถึงนโยบายระดับชาติของประเทศอินเดียด้านภาษาว่ามีข้อบัญญัติไว้ในตอนที่ 17 แห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยภาษาต่างๆ ที่ใช้ในราชการ (Official Languages) ของประเทศอินเดีย ซึ่งระบุไว้ในมาตรา 343-351 ว่าให้ใช้ภาษาฮินดีซึ่งเขียนด้วยอักษรเทวนาครีเป็นภาษาราชการของสหพันธรัฐ (Official Language of the Union) และให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการได้ ต่อไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ตั้งแต่ก่อนปี ค.ศ. 1965 ส่วนภาษาต่างๆ ที่มาตรา 345 ให้การยอมรับในฐานะเป็น ภาษาราชการมี 18 ภาษา เช่น Assamese, Bengali, Gujarati, Hindi, Punjabi, Sanskrit, Tamil และ Nepali เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับในสถาบันอุดมศึกษาควรเน้นนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้มีความชัดเจน ให้เป็นวาระของสถาบันนั้นๆ เนื่องจากในระดับอุดมศึกษาภาษาอังกฤษถือเป็นปัจจัยสำคัญเป็นอย่างมากต่อนิสิตและคณาจารย์ในการพัฒนาทักษะทางวิชาการ การได้รับโอกาสต่างๆ นอกจากนี้สถาบันการศึกษายังควรจะต้องส่งเสริมในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษทั้งสำหรับกลุ่มตัวอย่าง และคณาจารย์เอง โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาต่อ การแลกเปลี่ยนทั้งระยะยาว ระยะสั้นในต่างประเทศ การส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

2. ในระดับอุดมศึกษาโดยส่วนใหญ่ในหลักสูตรปกติจะมีการเรียนการสอนเน้นไปที่รายวิชาภาษาอังกฤษ 2 รูปแบบ กล่าวคือ รูปแบบแรกเป็นการศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน เพื่อปรับฐานความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษา รูปแบบที่สองเป็นการศึกษาภาษาเฉพาะสาขานั้นๆ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นกล่าวคือ มีการแบ่งรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเฉพาะ คณาจารย์ผู้สอนไม่มีการประชุมร่วมกันในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน จึงเกิดปัญหาความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนแนวทางในการเน้นทักษะทางภาษาอังกฤษให้แก่กลุ่มตัวอย่างเอง นอกจากนี้ส่งผลก่อให้เกิดปัญหาความต่อเนื่องในการเรียนการสอน การเสริมทักษะแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยเช่นกัน จึงเสนอให้สถาบันการศึกษาคควรที่จะให้คณาจารย์ซึ่งเป็นผู้สอนในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานและรายวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะสาขามีการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการสอนภาษาอังกฤษแก่

ผู้เรียนภาคปกติ รวมทั้งจะได้มีการบูรณาการในการถกเถียงระดมความคิด แก้ไขสภาพปัญหา ข้อบกพร่องในการเรียนการสอน และกำหนดแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน

3. การพัฒนาการเรียนการสอนโดยให้สถาบันการศึกษากำหนดให้มีการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดในทุก รายวิชาจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างจะมีความคุ้นชินในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยจะต้องเน้นพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน โดยอาจจะค่อยๆ ปรับการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษก็ได้

4. สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ยังไม่ได้กำหนดการสอบประมวลความรู้ด้านภาษาอังกฤษก่อนจบการศึกษานั้น เสนอให้สถาบันการศึกษาดังกล่าวจัดสอบประมวลความรู้เป็นภาษาอังกฤษ หรือเป็นเกณฑ์ในการจบการศึกษาของกลุ่ม ตัวอย่างก็จะช่วยให้บัณฑิตมีความตระหนักและตื่นตัวในการเตรียมพร้อมตั้งแต่เริ่มเข้ามาศึกษา

5. ในส่วนของคณาจารย์ผู้สอนอาจจะต้องปรับแผนการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดให้แก่กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งเนื้อหาในการเรียนการสอนจะต้องมีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลก เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจใน เนื้อหาการสอน รวมทั้งการพัฒนาการสอนด้วยรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่น่าเบื่อ ดึงดูดให้นักเรียนสนใจมากขึ้น โดยอาจจะการนำ เทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือในการสอน การจัดทำกราฟฟิคที่มีความคิดสร้างสรรค์น่าสนใจ รวมทั้งการพัฒนาการนำเสนอ ผลงานของนิสิตโดยเปิดโอกาสให้นิสิตคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ด้วยตนเองไม่จำกัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง เพียง กำหนดให้นักเรียนนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ ตลอดจนการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ การปลูกฝังทางความคิดว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญในการประกอบอาชีพ การได้รับโอกาสที่ดีกว่าบุคคลที่ไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้

6. สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรจะสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งในการเชิญครูผู้สอนชาวต่างประเทศซึ่งเป็นครูผู้สอนที่สามารถสอนเป็นภาษาอังกฤษได้มาสอนกลุ่มตัวอย่างโดยอาจจะเป็นเจ้าของภาษา หรือเป็นชาติอื่นๆ ที่สามารถสอนเป็นภาษาอังกฤษได้

7. รัฐบาลไทยต้องมีนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาด้านทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาอย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นการปรับสภาพแวดล้อมทั้งการส่งเสริมปัจจัยภายในคือ ผู้เรียน และปัจจัยภายนอก การปรับเปลี่ยน วัฒนธรรม การส่งเสริมให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการตามแนวทางการศึกษาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง การส่งเสริม งบประมาณในการฝึกประสบการณ์การสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียน โดยปรับปรุงหลักสูตรที่มุ่งเน้นการจำหลัก ไวยากรณ์มากเกินไป การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งอาจจะศึกษานโยบายของ ประเทศมาเลเซียในการเป็นต้นแบบด้านการพัฒนา นโยบายทางการศึกษาด้านทักษะภาษาอังกฤษของไทยเช่น โครงการ ปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษในมาเลเซีย หรือ “ESOL Improvement in Public Schools and Teacher Training Institutes” จึงทำให้ครูผู้สอนมีสถาบันสำหรับการปรับปรุงภาษาอังกฤษให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

ทักษ์ อุตมรัตน์. (2557). นโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศอาเซียนบวก

สาม: กรณีประเทศไทย, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(1), 134.

ฉันทิกานต์ ชัยนิตราคม (2557). ปัญหาการเขียนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการของนักศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษา. รายงาน การวิจัยฉบับสมบูรณ์ การประชุมวิชาการระดับชาติ SMARTS ครั้งที่ 4 วันที่ 7 พฤษภาคม 2557, 2-12.

- มติชนออนไลน์ (2559). 2 ปี.. 'ปฏิรูปการศึกษา' ภายใต้รัฐบาล.. 'บิ๊กตู่'. สืบค้นจาก <http://www.matichon.co.th/news/290363>.
- สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2558). นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ). สืบค้นจาก http://www.reo16.moe.go.th/gis/57000001/files/tbl_datagovform/20160621085822qDvMyNn..pdf.
- อดิศักดิ์ วิษณุกุลเกียรติ และคณะ. (2559). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยโรงเรียนเอกชนในประเทศอินเดียและประเทศไทยที่ใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 18(4), 148.
- Education First (2020). **EF English Proficiency Index – A comprehensive ranking of countries by English Skills**. 6th ed, Retrieved from <https://www.ef.com/wwen/epi/>.
- Education First. (2021). **EF English Proficiency Index: Malaysia**. Retrieved from <https://www.ef.com/wwen/epi/regions/asia/malaysia/>.
- Education First. (2021). **EF English Proficiency Index: Thailand**. Retrieved from <https://www.ef.com/wwen/epi/regions/asia/thailand/>.
- Pradhan, A. (2012). **Language Movement in the Darjeeling Himalayas: Special Reference to the Lepcha Language**. Retrieved from <http://www.clrindia.org/te.html>.